

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
PREDSTAVNIČKI DOM

Komisija za ljudska prava, imigraciju, izbjeglice i azil

Broj: 01/5-011-1221/03

Sarajevo, 15.9.2003. godine

Z A P I S N I K

sa 6. sjednice Komisije za ljudska prava, imigraciju, izbjeglice i azil (u daljem tekstu: Komisija), održane 9.9.2003. godine, sa početkom u 10,00 sati.

Sjednici Komisije prisustvovali su:

- Elmir Jahić, predsjedavajući Komisije,
- Martin Raguž, prvi zamjenik predsjedavajućeg,
- Tihomir Gligorić, drugi zamjenik predsjedavajućeg,
- Nadžida Mlaćo, član Komisije,
- Munib Jusufović, član Komisije,
- Miloš Jovanović, član Komisije,
- Ruža Sopta, član Komisije,
- Selim Bešlagić, član Komisije,
- Muhamed Altić, član Komisije.

Za sjednicu je usvojen sljedeći

D n e v n i r e d:

- 01. Usvajanje zapisnika sa pete sjednice Komisije i zapisnika sa nastavka pete sjednice Komisije,**
- 02. Razmatranje zaključaka o Strategiji Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma**
- 03. Tekuća pitanja.**

Ad. – 1. Usvajanje zapisnika sa **pete sjednice Komisije i zapisnika sa nastavka pete sjednice komisije,**

Nakon usvajanja dnevnog reda, predsjedavajući Komisije Elmir Jahić predložio je raspravu i usvajanje zapisnika sa pete sjednice Komisije i zapisnika sa nastavka pete sjednice Komisije,

O zapisnicima nije bilo diskusije.

Kako nije bilo diskusije, predsjedavajući Komisije predložio je usvajanje zapisnika, pa je Komisija jednoglasno usvojila zapisnike sa 5. sjednice i sa nastavka 5. sjednice Komisije.

Ad. – 2. Razmatranje zaključaka o Strategiji Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma

U uvodnom izlaganju za drugu tačku dnevnog reda predsjedavajući Elmir Jahić ukazao je na dosadašnju aktivnost Komisije i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine (u daljnjem tekstu: Predstavnički dom), kao i donesene zaključke. Ujedno je predložio da Komisija, imajući u vidu ranije donesene svoje zaključke i diskusiju poslanika Predstavničkog doma sačini izvještaj i predloži domu konačne zaključke. Na to nas obavezuje i zaključak Predstavničkog doma broj 01-011-1115/03 od 7.8.2003. godine. Ujedno je predložio da se ide od zaključka do zaključka i vrši potrebna dopuna. Proučio je diskusiju sa Predstavničkog doma pa odmah predlaže konkretne dopune za tačke: 2. i 5. i iz Zaključaka Komisije kao i neke nove tačke.

Nakon uvodnog izlaganja predsjedavajućeg Komisije, prvi je diskutovao g. Martin Raguž. On je predložio bolje preciziranje tačke 6. iz radnog materijala, a tačku 14 treba prenijeti naprijed i posebno formulirati zahtjeve iz tačke 14.b. Ukazao je na nedostatak tačnih podataka u Strategiji i potrebu njene dopune sa njima. Posebno je to indikativno za podatke s kojim se u Strategiji raspolaže, dok je u realnosti sasvim druga situacija. Smatra da će Predstavnički dom formirati posebnu Komisiju koja će pratiti realizaciju Aneksa VII Strategije.

G. Gligorić je, tražio preciznije očitovanje Strategije u odnosu BiH - međunarodna zajednica. Predložio je da nadležni organi, zajedno sa međunarodnom zajednicom organiziraju mini donatorsku konferenciju, koja bi bila motor daljeg ostvarenja povratka u BiH. Međunarodnoj zajednici treba svakih 3 mjeseca pisati zahtjeve, dostavljati potrebne podatke i podsjećati je na ovaj problem. Povratnici često nailaze na devastiranu i uništenu imovinu. Pitanje odštete za takvu imovinu treba rješavati po zakonu i pred nadležnim organom.

G. Bešlagić je govorio o posebnoj ulozi Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, koje treba biti transmisija u ovoj aktivnosti. Ono treba usmjeravati novac i o njemu voditi računa. Podsjetio je na značaj svježih informacija i traži da se formira analitička grupa koja će pratiti realizaciju ovog veoma bitnog posla. Problem povrata ne treba politizirati i kroz tu aktivnost podsticati izbjeglice i raseljene da se zadrže na onom mjestu gdje su izbjegli. Za štete koje su pretrpjeli povratnici treba pomoći Fond, kroz redovnu zakonodavnu i sudsku proceduru.

G-đa Sopta je diskusiju fokusirala na značaj tačnih podataka u bazi podataka. Svi relevantni podaci trebaju biti svježi i klasificirani po više osnova, pa između ostalih i po nacionalnom osnovu. U tom smislu, uloga Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH je neizostavna. Povratak mora biti održiv, a moraju se stvarati zadovoljavajući uslovi života za sve jer će, nakon rata, uslijediti jake ekonomske migracije i BiH će ostati bez stanovnika.

G. Jusufović je uklazao na podatak da prezentirani podaci u Strategiji nisu precizni. Podaci, koje su dostavljali organi iz Republike Srpske su nekad kasnili, pa u zbirnom obliku nisu bili aktuelni, ali se sad situacija popravlja. Ukazao je na loš položaj povratnika u Drvaru, Grahovu, Tuzli, Varešu i mnogim drugim mjestima povrata. Ono što je u toku rata i kasnije oduzeto povratnicima od strane vlasti, vlast treba i vratiti ili nadoknaditi štetu.

G. Altić se založio da povratak izbjeglica i raseljenih lica ne bude «vikend povratak» već stvarni i održivi. Podržao je dotadašnje diskutante i ukazao na težak život povratnika i potrebu stvaranja održivog ostanka.

G. Jovanović je tražio preispitivanje dosadašnjih zaključaka Komisije smatrajući da su zastarjeli, a treba dopuniti ih sa novima. U Strategiji se ne nalazi dio o imovini koja nije vraćena ili nije adekvatno data protivvrijednost za nju, ako je imovina propala. Šta je sa imovinama povratnika u Tuzli i Glamoču npr. Zato, Strategiju treba dopuniti sa ovim elementima. U tački 14.c. sva mjesta treba ravnopravno tretirati, a posebnim pasusom ukazati značaj Srebrenici. Strategija barata sa nepreciznim podacima jer nema preciznog popisa, kojeg treba uraditi.

Predsjedavajući je sumirao dosadašnju diskusiju, podržavajući ulogu Ministarstva za ljudska prava kao ključnu, u povratku izbjeglica. Dao je poseban značaj formiranja jedinstvene baze podataka, ukazao na značaj Fonda i istakao praćenja realizacije cjelokupnog posla. Predložio je da se članovi Komisije izjasne o diskusiji i zaključcima koji su iznešeni u toku rasprave.

Na osnovu sprovedene diskusije, a na prijedlog predsjedavajućeg, s jednim glasom «protiv» i osam glasova «za», formulirani su slijedeći zaključci:

- 1. Pozdravljamo nastojanja da se na sistematski i sveobuhvatan način nastavi implementacija Aneksa VII. Dejtonskog sporazuma donošenjem Strategije Bosne i Hercegovine za provođenje Aneksa VII. Dejtonskog mirovnog sporazuma, a posebno u smislu prijenosa ovlaštenja i zadataka na domaće institucije;**
- 2. Strategija BiH za provođenje Aneksa VII. dobra je polazna osnova za implementaciju i rješavanje Aneksa VII. Potrebno je da se usvojena strategija redovno, svakih šest mjeseci, razmatra na sjednicama Vijeća ministara BiH i entitetskih parlamenata kao i domova Parlamentarne skupštine BiH;**
- 3. Najhitnije provesti strukturalne i organizacione reforme, posebno kroz osnivanje Fonda za povratak, te osposobiti i staviti u funkciju jedinstvenu bazu podataka. U ovoj bazi podataka moraju biti sadržane sve informacije o podršci Aneksu VII., kako domaćih, tako i stranih institucija. Ministarstvo za ljudska prava BiH obavezno je ažurirati podatke iz baze podataka;**
- 4. Izražavamo zabrinutost zbog sporosti u provođenju Aneksa VII. te tražimo da do uspostavljanja nove organizacione strukture u punom kapacitetu funkcionira dosadašnji način implementacije Aneksa VII. Dejtonskog mirovnog sporazuma;**
- 5. Provođenje Aneksa VII. jedno je od najvažnijih političkih, socijalnih, pravnih, ekonomskih i nacionalnih pitanja u BiH, pa se zato traži puni**

- angažman svih struktura vlasti. Stoga treba omogućiti i svim drugim nivoima vlasti, i pored državnog (entitetski, kantonalni i općinski) kao i javnim preduzećima, da mogu pomoći implementaciji Aneksa VII. na cijelom području BiH, tj. i van područja svog entiteta, kantona ili općine;
6. Upozoravamo da se provođenje Aneksa VII. ne može poistovjećivati samo s implementacijom imovinskih zakona. Aneks VII., osim provođenja imovinskih zakona, podrazumijeva obnavljanje porušenih i devastiranih stambenih objekata, izgradnju infrastrukture, zapošljavanje povratnika, rješavanje zdravstvene zaštite i obrazovanje povratnika, kao i stvaranje opće sigurnosti. Tek rješavanjem ovih problema može se smatrati da je Aneks VII. dosljedno i u svim oblastima proveden;
  7. Osim navedenog, Strategiju treba dopuniti sljedećim:
    - a. potpunijom prezentacijom političkih, socijalnih, pravnih, kulturnih, naučnih i drugih uslova potrebnih za održiv povratak izbjeglica i raseljenih lica,
    - b. tačnim i aktuelnim podacima o stvarnom odlasku ljudi iz BiH, kao i o povratku ljudi u BiH, te o povratku stanova i druge imovine u entitetima. Isto tako, potrebno je prikazati podatke koliko je novaca do sada uloženo u povratak (po entitetima i ukupno), kao i nove prioritete za održiv ostanak izbjeglica i raseljenih lica,
    - c. Istaknuti određene oblasti i regije BiH kao prioritete pomoći u povratku, a na osnovu utvrđenih kriterija kao što su: zainteresiranost za povratak, zapostavljenost u dodjeli dosadašnje pomoći, kao i drugih kriterija koje će definirati Vijeće ministara. Gradu Srebrenici potrebno je Strategijom predvidjeti posebno mjesto i pomoć koji bi joj pomogli da izađe iz paralize u kojoj se sada nalazi, s posebnim osvrtom na obnovu privatnih i državnih objekata i održivu integraciju sadašnje i prijeratne domicilne populacije;
    - d. Strategijom iskazati potrebu za promjenama jednog broja propisa koji predstavljaju kočnicu povratka izbjeglica i raseljenih lica.
  8. Alarmantno je stanje o pitanju razlike između realizacije imovinskih zakona i stvarnog povratka. Zato se, u okviru Strategije, moraju sačiniti i konkretni planovi samoodrživog povratka;
  9. Traži se od Vijeća ministara BiH da razmotri mogućnost pronalaska dodatnih donatorskih sredstava, zaduženja BiH, kao i organiziranja namjenskih donatorskih konferencija u inozemstvu za povratak, te preraspodjele sredstava u budžetu zajedničkih institucija BiH i dodatnih izvora finansiranja;
  10. U Strategiji nisu istaknuti problemi povratnika i povrata imovine izbjeglica iz Hrvatske, koji danas žive u BiH (ljudska prava-pravo na imovinu), pa je potrebno da se na državnom nivou pokrene rješavanje ovih pitanja s Republikom Hrvatskom;
  11. Najhitnije ispoštovati rokove za donošenje zakona ili usaglašavanje podzakonskih akata iz oblasti školstva, zdravstva, penzijsko-invalidskog osiguranja, primjene imovinskih propisa, te dosljedno provođenje Odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti i ravnopravnosti naroda u BiH, odnosno implementacije amandmana na

ustave entiteta i tražiti odgovornost za neizvršenje. Ova komisija i Ministarstvo za ljudska prava BiH dužni su pratiti implementaciju amadmana na ustave entiteta, kao i drugih zakonskih akata koji iz njih proizilaze;

12. Posebno omogućiti zapošljavanje povratnika-intelektualaca na lokalnom nivou, uz odgovarajuće stimulatívne i druge mjere koje omogućavaju i olakšavaju njihov povratak;
13. Pokrenuti medijsko-propagandne aktivnosti s ciljem pozitivne afirmacije implementacije Aneksa VII. Dejtonskog mirovnog sporazuma;
14. Preporučuje se bankama i drugim finansijskim institucijama da svoje slobodne finansijske kapacitete otvore prema povratnicima u cilju omogućavanja njihovog održivog povratka;
15. Zahtijeva se od državnih vlasti i odgovarajućih međunarodnih organizacija da stvore bolje uslove u kojima će izbjeglice moći ostvarivati osnovna prava kao što su: socijalna prava, sloboda govora i sloboda vjeroispovijesti, te isti pristup administrativnih službi i socijalnih i obrazovnih sistema prema njima;
16. Projekat Strategije treba provesti u saradnji s međunarodnim organizacijama: OHR -om , OSCE-om, UNHCR-om i sl.

Ad. – 3. Tekuća pitanja

Predjedavajući Komisije je za ovu tačku dnevnog reda istakao problem predstavke grupe građana na Tržnici Arizona koji se žale da su im ugrožena osnovna ljudska prava i slobode aktima i ponašanjem nadležnih državnih organa. Sekretar komisije je prikupio neophodnu dokumentaciju od nadležnih organa, pa je potrebno da se formira potkomisija koja bi proučila materijale i ponudila Komisiji zaključak o eventualnom kršenju ili nekršenju ljudskih prava od strane nadležnih organa i prijedlog daljnjih mjera na saniranju ovog stanja.

Predsjedavajući Komisije je predložio, a članovi jednoglasno prihvatili, da podgrupu sačinjavaju: Ruža Sopta, Miloš Jovanović i Munib Jusufović, a da se zadatak izvrši do naredne sjednice Komisije.

Predjedavajući je ukazao na dopis i propagandne materijale Asocijacije za seksualno i reproduktivno zdravlje iz Sarajeva, Obala Kulina Bana broj 12. kao i njenu molbu da se prijave poslanici koji bi bili dodatno obučeni o ljudskim pravima i slobodama iz ove oblasti, pa je predložio da se izjasne poslanici na narednoj sjednici, što je jednoglasno usvojeno.

Završavajući ovu tačku dnevnog reda, Komisija je završila 6. sjednicu. Sjednica je završena u 12,040 sati.

SEKRETAR KOMISIJE

dr Zijad Hasić

PREDSJEDAVALJUĆI KOMISIJE

Elmir Jahić s.r.